

Stockholm den 1 oktober 2018

R-2018/1156

Till Socialdepartementet

S2018/03375/JÄM

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 11 juni 2018 beretts tillfälle att avge yttrande över betänkandet Att bryta ett våldsamt beteende - återfallsförebyggande insatser för män som utsätter närstående för våld (SOU 2018:37).

Sammanfattning

Advokatsamfundet delar uppfattningen att det finns behov av att arbetet med insatser till våldsutövare samordnas på nationell nivå och utvecklas.

Advokatsamfundet ställer sig positivt till inrättandet av ett Centrum för samordning och kunskapsutveckling, men vill särskilt framhålla att förutsättningarna för Socialstyrelsen att vara den aktör som tar på sig ansvaret för inrättandet av ett Centrum inte närmare är belyst i utredningen, vilket är en brist.

Det noteras att många av de förslag som lyfts fram i utredningen till stöd för återfallsförebyggande arbete förutsätter att ett Centrum för samordning och kunskapsutveckling ska ta fram riktlinjer för de förslag som finns kring fortsatt arbete. Detta gör det svårt att ta ställning till de övergripande förslag som förs fram och konsekvenserna härav. Advokatsamfundet anser vidare att man i utredningen inte i tillräckligt hög grad beaktat frågor om rättssäkerhet för icke dömda personer som misstänks för våldsutövning.

Synpunkter

Advokatsamfundet vill inledningsvis framhålla att det är olyckligt att det i utredningen inte funnits någon expert med advokatkompetens, givet att den problematik som ligger till grund för utredningen ofta utgör ett betydande inslag i en stor mängd uppdrag där advokater, såsom förordnade rättsliga biträden, exempelvis målsägandebiträden, särskild

företrädare för barn och offentliga försvarare, har stor kompetens och erfarenhet som skulle kunna ha varit till nytta i utredningsarbetet.

Av utredningen framgår att det finns ett behov av att arbetet med insatser till våldsutövare behöver utvecklas och samordnas på nationell nivå. Advokatsamfundet är som framgår av sammanfattningen ovan positivt till förslaget av inrättandet av ett Centrum för samordning och kunskapsutveckling, som kan leda det arbetet.

Rättssäkerhetsfrågor

Utgångspunkten för utredningen är att arbetet med återfallsförebyggande arbete för våldsutövare alltid måste utgå från den våldsutsattas behov av säkerhet. Detta är en viktig princip, men man måste också säkerställa att grundläggande rättssäkerhetsfrågor inte förbises. Ett system för återfallsförebyggande insatser måste även beakta andra berördas rättssäkerhet.

Det finns i utredningen t.ex. en oklarhet kring begreppet våldsutövande person. Det förefaller som man i utredningen inte enbart avser lagförda och dömda personer, utan även personer som är misstänkta för brott. Att man i utredningen inte har med ett rättssäkerhetsperspektiv avseende skillnaden på dömda och misstänkta personen är en stor brist. Oskuldspresumtionen måste upprätthållas även inom ramen för det föreslagna insatsarbetet. Denna fråga bör därför övervägas ytterligare inom ramen för den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet.

Advokatsamfundet ser också rättssäkerhetsproblem med opreciserade uttalanden i utredningen som att ”det kan behövas ett visst utrymme för ifrågavarande myndigheter att besluta om vissa tvångsåtgärder som inte är kopplade direkt till en formaliserad lagföringsprocess, utan som snarare tar sikte på riskhantering och behandling. Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och Kriminalvården bör därför få i uppdrag att tillsammans utarbeta en modell för samverkan runt våldsutövare som bedöms ha en hög återfallsrisk.” (s. 23). Detta väcker en rad frågor. Vad är det för tvångsåtgärder som avses? Vilka rättigheter åtnjuter en individ som är föremål för nämnda tvångsåtgärder? Krävs det någon specifik grad av misstanke innan nämnda tvångsåtgärder kan bli aktuella? Även dessa frågor behöver analyseras ytterligare under den fortsatta beredningen.

Föreslagna ändringar i författningstexter

Advokatsamfundet är positivt till att det i lagstiftningen klargörs att Socialtjänsten ska tillhandahålla insatser till personer som har utsatt närstående för våld och att en sådan reglering införs i 5 kap. 11§ socialtjänstlagen. Däremot väcks frågan om detta bör ske innan Centrum för samordning och kunskapsutveckling införts och tagit fram riktlinjer för sådant arbete.

Det finns i sig ingen erinran mot att en ny sekretessbrytande regel införs till förebyggande av allvarlig brottslighet mot person. Det är dock känt att tillämpningen av

sekretesslagstiftningen bedöms som svår och komplicerad av flera yrkesgrupper. Detta kan leda till oförutsägbarhet i tillämpningen. Det är i det avseendet positivt att utredningen lyfter denna fråga och ser behovet av tydligare riktlinjer och kunskap.

Även lagtekniskt kan det finnas anledning att se över hela offentlighets- och sekretesslagen, då det på senare tid gjorts en rad enskilda ändringar i olika paragrafer, men ett helhetsgrepp kring hela lagstiftningen samt konsekvenserna av de olika ändringarna saknas.

Advokatsamfundet är positivt och anser det angeläget att införa det föreslagna tillägget i en fjärde punkt i 5 kap. 7 § första stycket hälso- och sjukvårdslagen om att barns behov av egen information särskilt ska beaktas.

Advokatsamfundet har ingen erinran mot att utveckla arbetet med SIP och att även Kriminalvården ska ha rätt och skyldighet att initiera och delta i SIP för personer som befinner sig under en straffverkställighet.

I den nya sekretessbrytande regeln 10 kap. 18 b § OSL föreslås att uppgifter om enskild kan lämnas av socialtjänsten och hälso- och sjukvården till en polismyndighet ”om det på grund av särskilda omständigheter finns risk att den enskilda kommer att begå brott”. Advokatsamfundet ställer sig tveksamt till huruvida anställda inom socialtjänsten samt hälso- och sjukvården i normalfallet besitter tillräcklig kompetens för att göra en sådan bedömning. Advokatsamfundet anser att det kan finnas en risk för godtyckliga bedömningar, som i sin tur kan resultera i att rättssäkerheten åsidosätts.

Hälso- och sjukvården

Advokatsamfundet kan se de fördelar utredningen påtalar med att hälso- och sjukvården engageras i större utsträckning i arbetet för att upptäcka våld i nära relation.

Advokatsamfundet anser emellertid att om så sker, så finns det en risk för oönskade konsekvenser genom att sökanden av hälso- och sjukvård, såväl brottsutsatta som våldsutövare, eventuellt väljer att avstå värdefull kontakt hos vården. Det är därför rimligt att, såsom föreslås, ansvaret för våldsutövare från hälso- och sjukvårdens sida inte bör regleras i lag eller annan författning.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Anne Ramberg/

genom Maria Billing